

BETER VOOR NATUUR & BOER

AGF

versie 1.1 - 1 september 2024

PRINTVERSIE – AGF SCHEMA

SCOPE TEELTBEDRIJVEN

Geldig vanaf 1 september 2024

Legenda en definities

Inkopende partij

Organisaties die een product met een Beter voor Natuur & Boer logo op de markt zetten.

Ketenpartner

Organisaties die contracten hebben met de boeren en/of telers.

Verwerker

Organisaties die de producten van een Beter voor Natuur & Boer gecertificeerde boer of teler in een eindproduct verwerken en/of verpakken.

Boer/teler

Primaire producenten van zuivel, varkens, vleeskuikens, eieren of aardappelen, groenten en fruit.

Toelichting rollen

Elke organisatie in de keten heeft een rol waarvan verwacht wordt dat er aan bepaalde vereisen wordt voldaan. Deze vereisen zijn te herkennen aan het pictogram in de kolom 'Scope' op ieder tabblad. Het kan zijn dat een organisatie tegelijkertijd meerdere rollen vervult, bijvoorbeeld de rol van Ketenpartner en Verwerker. In dat geval moet de organisatie aan de vereisten van elk van deze rollen voldoen.

Audit Resultaat	Actie Boer of Teler, Ketenpartner en/of Verwerker	Certificatie status
MA: Major non-conformiteit(en)	Opstellen actieplan met corrigerende maatregelen en aanleveren objectief bewijs binnen 28 dagen na de uitgevoerde audit. Indien de auditor de effectiviteit van de corrigerende maatregel niet met documentatie kan beoordelen dan moet er binnen de 28 dagen een audit op locatie worden uitgevoerd.	Gecertificeerd na acceptatie van het bewijs van doorvoering van de corrigerende maatregel door CI. Bij niet aantoonbaar doorvoeren van de corrigerende maatregel, uitsluiting van levering.
MI: Minor non-conformiteit(en)	Opstellen actieplan met corrigerende maatregelen binnen 28 dagen na de uitgevoerde audit.	Gecertificeerd na acceptatie door auditor van de voorgestelde corrigerende maatregelen.
KO: Knock-Out	Per direct uitgesloten van levering Beter Voor producten tot nieuwe certificatie audit succesvol is afgesloten.	Niet gecertificeerd.

Aangepaste criteria ten opzichte van de AGF 1.0 versie:

A.1.1.	B.1.1	C.1.1.2	C.2.4.8	D.1.1	K.1.1.1	Annex - KOOLRAAP
A.2.1.	B.2.1	C.1.1.3	C.2.4.9	D.1.2	K.1.1.5	Annex - PREI KORT AH
A.2.2.	B.3.1	C.1.2.1	C.2.4.10	D.1.4	K.1.1.7	Annex - PREI VERSPAKKET
A.2.3	B.5.1	C.1.2.2	C.2.4.11	D.1.5	K.1.1.9	Annex - ROYAL GALA
A.2.4	B.6.1	C.1.2.3	C.2.4.13	D.1.6	K.1.2.1	
A.2.5		C.1.2.4	C.2.4.14		K.2.1.1	
A.2.6		C.2.1.1	C.2.5.2		K.2.1.3	
		C.2.1.4	C.2.5.3		K.2.2.3	
		C.2.1.5	C.2.5.4		K.2.2.6	
		C.2.1.6	C.2.5.5		K.2.2.7	
		C.2.2	C.2.6.1		K.2.2.9	
		C.2.2.1	C.2.6.2		K.2.3.1	
		C.2.2.2	C.2.6.5		K.2.3.3	
		C.2.2.3	C.2.6.6		K.2.3.9	
		C.2.3.1	C.2.6.7		K.2.4	
		C.2.4.1	C.3.1.1		K.2.4.3	
		C.2.4.2	C.3.1.2		K.3.1.2	
		C.2.4.3	C.3.1.3		K. 3.1.3	
		C.2.4.4	C.3.1.4		K.3.1.8	
		C.2.4.5	C.4.1		K.3.1.14	
		C.2.4.7			K.3.2.3	
					K.4.1	
					K.4.3	
					K.4.9	

Toelichting:

Het certificatieschema Beter voor Natuur & Boer - AGF 1.0 is op een aantal punten geactualiseerd. Het betreft uitsluitend tekstuele wijzigingen die zijn aangebracht om de eisen te verduidelijken of te corrigeren zonder dat de inhoud van de eisen zelf is veranderd. Dit helpt telers om zich beter voor te bereiden op de audits en vereenvoudigt het werk van de auditors.

N°	Scope	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie
Beter Voor - Ketenpartner & Verwerker (AGF specifiek)				
A.1				
Voedselveiligheid/integriteit				
A.1.1		Controle op toepassen van gewasbeschermingsmiddelen die werkzame stoffen bevatten die op de verboden lijst staan door een ISO 17025 geaccrediteerd laboratorium.	De ketenpartner neemt jaarlijks onaangekondigd een willekeurig blad-/productmonster bij iedere teler om te bevestigen dat de werkzame stoffen niet zijn gebruikt. De resultaten worden teruggekoppeld aan de teler. Bijlage: Risico- en verboden stoffen	MA
A.1.2		De ketenpartner laat microbiologische op het gebied van voedselveiligheid uitvoeren door een ISO 17025 geaccrediteerd laboratorium.		MA
A.2				
Gewasbescherming middelen gebruik				
A.2.1		De ketenpartner koppelt jaarlijks de milieubelastingspunten (MBP) terug aan de teler.	De ketenpartner: <ul style="list-style-type: none"> • Ontvangt de registratie van de gewasbeschermingsmiddelen van de telers • Berekent de MBP van de telers • Koppelt jaarlijks de MBP terug aan de teler waarop deze zijn/haar reductieplan voor gewasbeschermingsmiddelen kan indienen. Dit omvat een samenvatting van de gemiddelde score van zijn eigen teelt. * N.v.t in 2024. * Zie ook C.2.4.1.	MI

A.2.2		De ketenpartner koppelt jaarlijks het gebruik van de gewasbeschermingsmiddelen terug aan de telers.	<p>De ketenpartner:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontvangt de registratie van de gewasbeschermingsmiddelen en biociden van de telers • Analyseert het gebruik van de gewasbeschermingsmiddelen en koppelt deze terug aan de teler. <p>* Enkel van toepassing voor Ketenpartners in cellenteelt. * N.v.t in 2024. * Zie ook C.2.4.2.</p>	MI
A.2.3		De ketenpartner koppelt jaarlijks het gebruik van de ontsmettingsmiddelen terug aan de telers.	<p>De ketenpartner:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontvangt de registratie van de ontsmettingsmiddelen van de telers • Analyseert het gebruik van de ontsmettingsmiddelen en koppelt deze terug aan de teler. <p>* Enkel van toepassing voor Ketenpartners in cellenteelt en bedekte teelt. * N.v.t in 2024. * Zie ook C.2.4.3.</p>	MI
A.2.4		De ketenpartner koppelt jaarlijks het watergebruik vanuit bronnen en grondwater terug aan de telers.	<p>De ketenpartner:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontvangt de registratie van het watergebruik vanuit bronnen en grondwater van de telers in zijn keten via de BLONK tool • Koppelt jaarlijks de door BLONK geanalyseerde informatie terug aan de teler met betrekking tot diens watergebruik. <p>* Zie ook C.2.6.2.</p>	MI

A.2.5		De ketenpartner koppelt jaarlijks het bemestingsgebruik per teelt en gewas terug aan de telers.	De ketenpartner: <ul style="list-style-type: none"> • Ontvangt de registratie van het bemestingsgebruik van de telers in zijn keten per teelt en gewas in de BLONK tool • Koppelt jaarlijks de door BLONK geanalyseerde informatie terug aan de teler met betrekking tot diens bemestingsgebruik. <p>* Zie ook C.2.2.1.</p>	MI
A.2.6		De ketenpartner coördineert de monsterneming van de erfputmeting bij haar telers.	De ketenpartner: <ul style="list-style-type: none"> • Coördineert de monsterneming van de erfputmeting. • Deelt de resultaten met de teler. <p>* Zie ook C.2.5.4.</p> <p>*N.v.t. in 2024</p>	MI

BETER VOOR NATUUR & BOER ADD-ON

Scope teeltbedrijf met betrekking tot Beter voor Natuur & Boer gewas

Cultivatie:

Non-covered: Vegetables / Volle grond

Non-covered: Fruits / Fruitteelt

Covered: Green houses / Bedekte teelt

Covered: Cell cultivations / Cellenteelt

N°	Cultivatie	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie
Beter Voor - Basis / Management				
B.1		Verplichte deelname programma's / Self-assessment		
B.1.1	 	Voorafgaand aan de initiële Beter voor Natuur en Boer audit, verricht de teler een zelfbeoordeling met betrekking tot naleving van de criteria van het Beter voor Natuur & Boer schema.	De teler: <ul style="list-style-type: none">• Vult bij aanvang van deelname aan het programma een zelfbeoordelingsformulier in als ondersteuning van de eerste audit. * N.v.t in 2024.	MA

B.2		Communicatie		
B.2.1	 	De teler vult jaarlijks een vragenlijst in over zijn tevredenheid met de Beter Voor Stichting en certificering.	De vragenlijst: <ul style="list-style-type: none"> • Wordt ieder jaar ingevuld. • Is anoniem. • Is online beschikbaar. * N.v.t in 2024.	MI
B.2.2	 	De teler vult jaarlijks de impact vragenlijst in.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Vult de vragenlijst in via een link die verstuurd wordt vanuit de ketenpartner. De impactvragenlijst wordt gebruikt om data te verkrijgen over de resultaten op het gebied van duurzaamheid vanuit Beter voor Natuur & Boer.	MI
B.3		Betrokkenheid bij de gemeenschap		
B.3.1	 	De teler levert een actieve bijdrage aan de lokale gemeenschap door minimaal één activiteit per jaar te organiseren of externe bezoekers op zijn bedrijf toe te laten. Dit is op vrijwillige basis.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Bepaald zelf wat mogelijk is binnen het bedrijf. Suggesties zijn onder andere: Het monitoren van de biodiversiteit in de bloeiende velden met vrijwilligers, het organiseren van een bezoekersdag, het ontvangen van groepsexcursies, oogstdagen etc. • Kan dit aantonen met foto's, e-mails of ander bewijs van dergelijke activiteiten. 	MI

B.4	Voedselveiligheid/integriteit			
B.4.1	 	<p>Het teeltbedrijf is GlobalG.A.P. IFA versie 6.0 Plants gecertificeerd.</p>	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heeft een geldig GlobalG.A.P. IFA versie 6.0 Plants certificaat. 	MA
B.5	Transparantie/Chain of Custody			
B.5.1	 	<p>De teler zorgt voor het scheiden van de Beter voor Natuur & Boer productstromen indien er ook gangbare (niet Beter voor Natuur & Boer) productstromen aanwezig zijn.</p>	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Scheidt Beter voor Natuur & Boer productstromen aan de hand van het protocol. <p>Bijlage: Protocol productscheiding op locatie Beter voor Natuur & Boer.</p>	MA
B.5.2	 	<p>De teler kan aantonen dat de Beter voor Natuur & Boer premie is ontvangen.</p>	<p>De teler ontvangt een duurzaamheidspremie boven op de marktprijs per eenheid product.</p> <p>Zie Annex duurzaamheidspremie per eenheid product.</p>	MI

B.6	Ontwikkeling en training			
B.6.1	 	<p>De teler doet jaarlijks kennis op over duurzame ontwikkelingen in de teelt.</p>	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doet jaarlijks minimaal één van de ontwikkelingsmogelijkheden uit de bijlage. • Kan in overleg eventuele kosten hiervoor bij de ketenpartner declareren. • Kan tijdens de audit deelname bewijzen door bijvoorbeeld aanmeldbewijzen en/of behaalde certificaten. <p>Bijlage: Kader goede ontwikkelingsmogelijkheden</p>	MA

BETER VOOR NATUUR & BOER ADD-ON

Scope teeltbedrijf met betrekking tot Beter voor Natuur & Boer gewas

Cultivatie:

Non-covered: Vegetables / Volle grond

Non-covered: Fruits / Fruitteelt

Covered: Green houses / Bedekte teelt

Covered: Cell cultivations / Cellenteelt

N°	Cultivatie	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie
Beter Voor - Natuur				
C.1		Biodiversiteit		
C.1.1		Nest gelegenheid		
C.1.1.1	 	De teler heeft minimaal één insectenhotel per locatie volgens de gestelde eisen.	<p>Insectenhôtels worden verstrekt door inkoopende en ketenpartij.</p> <p>Nieuw te plaatsen insectenhôtels dienen te voldoen aan de volgende eisen:</p> <ul style="list-style-type: none">• Gericht op het zuiden.• Op een zonnige-, windvrije locatie.• Waar mogelijk op een bloemrijke plek of binnen een straal van 60 meter van een rij bomen/struiken. <p>Voor reeds geplaatste insectenhôtels geldt:</p> <ul style="list-style-type: none">• De teler onderhoudt het insectenhotel volgens de richtlijnen in de bijlage Onderhoudsrichtlijnen. <p>Bijlage: Onderhoudsrichtlijnen insectenhotel</p>	MI

C.1.1.2	 	De teler stelt nest- en/of verblijfsvoorzieningen voor vogels en/of vleermuizen beschikbaar volgens de gestelde eisen.	De nest- en/of verblijfsvoorzieningen: <ul style="list-style-type: none"> • Zijn door de teler geplaatst (natuurlijke nestvoorzieningen tellen niet mee) • Bieden plek aan minimaal 4 verschillende vogel- of vleermuissoorten. • Hebben een minimale ophanghoogte van 3,5 meter in het geval van vleermuisnesten. • Zijn bij voorkeur opgehangen aan een boom of bomenrij. Bijlage: Nestelen	MI
C.1.1.3		De teler zorgt voor nestel-, schuil-, en overwinteringsgelegenheid voor nuttige insecten of kleine zoogdieren op ieder perceel.	De nestel-, schuil-, en overwinteringsgelegenheid is: <ul style="list-style-type: none"> • Geschikt voor insecten zoals oorwormen, gaasvliegen, lieveheersbeestje en voor zoogdieren zoals egels, wezels, vleermuizen. • Aangelegd en onderhouden door bijvoorbeeld: rommelhoeken met takken, bladeren of stapels stenen, een takkenril, opgehangen bosjes met takken of tonkinstokken bundels, opgehangen zakjes met stro of buisjes, onverstoorde zandplekken voor zandbijen. Er zijn geen numerieke vereisten voor dit beheerspunt.	MI

C.1.2		Bloeiende percelen en akkerranden		
C.1.2.1		De teler zorgt voor een oppervlakte ingezaaid met meerjarig bloemenmengsel.	<p>De bloemenrand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Is beschikbaar voor minimaal 33% van de percelen waar voor Beter voor Natuur & Boer gewassen worden geteeld, met een minimum van 400 m2 per bedrijf. • Heeft een minimale breedte van drie meter. • Bestaat uit een meerjarig bloemenmengsel uit de streek. • Bevindt zich langs één zijde van het perceel en meer specifiek bevindt zich aan een zijde van de waterloop indien aanwezig. • Wordt niet bemest en er wordt geen gewasbescherming op toegepast. • Hoeft niet verplicht geplaatst te worden langs percelen waar elk jaar Beter Voor producten worden verbouwd als gevolg van gewasrotatie. • In het geval van gehuurde/geleasede percelen overlegt de teler met de verhuurder waar de meerjarige rand gerealiseerd kan worden. Als dat niet mogelijk is dan mag de bloemenrand jaarlijks worden ingezaaid. • Indien 33% van de percelen meer dan 2000m2 bloemenrand geeft, dan volstaat 2000m2 of meer op basis van vrijwilligheid. <p>Controle op bloemenrand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er dient bewijs geleverd te kunnen worden dat bloemenranden voorbereid zijn als de audit in het najaar of de winter plaatsvindt. • De eerste bloemenrand dient, uiterlijk aan het einde van het voorjaar in het eerste jaar van deelname aan Beter voor Natuur en Boer ingezaaid te worden. <p>Bijlage: Bloemenranden en windhagen</p>	MA

C.1.2.2		<p>De teler zorgt voor een oppervlakte ingezaaid met meerjarig bloemenmengsel.</p>	<p>De bloemenrand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Is een gebied van minstens 400 m2 per hectare. • Bestaat uit een meerjarig bloemenmengsel uit de streek. • Hoeft niet langs percelen te staan waar Beter voor Natuur & Boer gewassen worden verbouwd. • Wordt niet bemest en er wordt geen gewasbescherming op toegepast. • Bevindt zich langs één zijde van het perceel. • Kan ook in het gebied staan waar hagelnetten zijn bevestigd (met inbegrip van de bomen aan de kop van een rij). • De verplichting van minimale oppervlakte geldt tot 2.000 m2 per bedrijf. <p>Als er onvoldoende fysieke ruimte is om een gebied van 400 m2 per hectare in te zaaien vult de teler aan met een "biodiverse heg" waarbij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 meter "biodiverse heg" gelijk staat aan 60 m2 bloemen strook (7 meter staat gelijk aan de verplichte 400 m2) • De haag bestaat uit verschillende bloeiende boomsoorten bestaat voor een optimale bloeihoogte. • Voor een bestaande windkering (aangelegd voor 2024 geldt: steeds als er openingen ontstaan in bestaande heggen vult de producent aan met minimaal 3 bloeiende soorten. • Voor een nieuwe windkering geldt: deze wordt opgebouwd uit minimaal 7 bloeiende soorten. <p>Controle op bloemenrand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De teler levert bewijs aan dat bloemenranden voorbereid zijn als de audit plaatsvindt voordat er is ingezaaid. • De teler zaait de eerste bloemenrand in, uiterlijk aan het einde van het najaar in het eerste jaar van deelname aan Beter voor Natuur & Boer. <p>Bijlage: Bloemranden en windhagen</p>	MA
---------	---	--	--	----

C.1.2.3		De teler zorgt voor een oppervlakte ingezaaid met meerjarig bloemenmengsel.	<p>De bloemenrand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Is een gebied van 400 m2. • Bestaat uit een meerjarig bloemenmengsel uit de streek. Als de mogelijkheden hiervoor beperkt zijn, kan het oppervlak van 400 m2 worden aangevuld met inheemse, bij voorkeur bloeiende tuinplanten, zoals hoge/lage vegetatie, struiken, bomen en heggen. • Wanneer de fysieke ruimte aantoonbaar beperkt is werkt de teler samen met plaatselijke instanties om minimaal 400 m2 in te zaaien met meerjarig goedgekeurd mengsel en/of voldoet een kleiner oppervlak ook. • Als het gebied naast een waterloop wordt gebruikt voor bloeiende randen, mogen deze randen het onderhoud van de waterloop door het Waterschap niet belemmeren. • Het totaal oppervlak mag in twee delen verdeeld worden. <p>Controle op bloemenrand:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De teler levert bewijs aan dat bloemenranden voorbereid zijn als de audit plaatsvindt voordat er is ingezaaid. • De eerste bloemenrand dient uiterlijk aan het einde van het voorjaar in het eerste jaar van deelname aan Beter voor Natuur & Boer ingezaaid te worden. <p>Bijlage: Bloemranden en windhagen</p>	MA
C.1.2.4		De teler bevordert de groei van kruiden op grasbanen.	<p>De grasbanen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestaan voor 30% uit grasbanen met kruiden (spontaan opgekomen of ingezaaid) • Komen bij voorkeur in bloei door aangepast maaibeheer (niet verplicht). <p>Controle op grasbanen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een factuur van het zaaigoed of een recente foto van de kruidenrijke grasbaan kan als bewijs dienen in het geval dat de kruidenrijke grasbanen niet zichtbaar zijn op het moment van de audit. 	MI
C.1.3		Preventie van lichtvervuiling		
C.1.3.1		De teler maakt gebruik van lichtafscherming en registreert dit.	Het teeltbedrijf deelt de registratie van lichtafscherming en er is een plan aanwezig om de lichtemissie te verminderen.	MI

C.2		Weerbare en gezonde bodem		
C.2.1		Minimale bodemkwaliteit		
C.2.1.1	 	De teler handhaaft een minimaal neutrale EOS-balans.	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maakt een jaarlijkse berekening van de organische stof balans. • Handhaaft een minimaal neutrale gemiddelde EOS-balans op bedrijfsniveau. • Past een bovengrens toe voor de vereiste EOS-aanvoer van 2.500 kg/ha/jaar. Wanneer de degradatie van OS aantoonbaar hoger is dan 2.500 kg/ha/jaar is een resulterende negatieve balans ook toegestaan. • Die gebruik maakt van huur- en pachtgronden handhaaft een minimaal neutraal gemiddelde EOS-balans op perceelsniveau. <p>* Dit criterium is niet van toepassing op onbedekte, niet-grondgebonden teelt (bijv. teelt op substraat).</p> <p>Bijlage: OS-Balans</p>	MA

C.2.1.2		<p>Het teeltbedrijf handhaaft een minimaal organische stofgehalte (OS) in de bodem.</p>	<p>Het teeltbedrijf:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Handhaaft een organische stofgehalte (OS) in de bodem van minstens 2% op klei en 3% op zand: • Klei: Voor de percelen met <1,5% organische-stofgehalte in de bodem wordt naast de aanvoer van EOS om te komen tot minimaal een neutrale EOS balans extra 20% aanvullende effectieve organische stof (EOS) aangevoerd. Voor de percelen met 1,5-2% organische-stofgehalte in de bodem wordt naast de aanvoer van EOS om te komen tot minimaal een neutrale EOS balans extra 10% aanvullende effectieve organische stof (EOS) aangevoerd. • Zand: Voor de percelen met <2,5% organische-stofgehalte in de bodem wordt naast de aanvoer van EOS om te komen tot minimaal een neutrale EOS balans extra 20% aanvullende effectieve organische stof (EOS) aangevoerd. Voor de percelen met 2,5-3% organische-stofgehalte in de bodem wordt naast de aanvoer van EOS om te komen tot minimaal een neutrale EOS balans extra 10% aanvullende effectieve organische stof (EOS) aangevoerd. • Als de teler aantoonbaar de benodigde aanvullingen niet kan halen, i.v.m. de wettelijke mineralen boekhouding, moet er minimaal 5% aanvullende effectieve stof worden toegevoegd. <p>Bijlage: OS-Balans</p>	MA
---------	---	---	---	----

C.2.1.3		De teler voert minimaal eens in de twee jaar of bij nieuwe aanplant (meerjarige teelt) een visuele beoordeling van de bodem uit.	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voert minimaal eens in de twee jaar of bij nieuwe aanplant (meerjarige teelt) een visuele beoordeling van de bodem uit. • Voert de visuele beoordeling uit op twee verschillende percelen (een profiel van een perceel dat waarschijnlijk goed scoort en een profiel van een perceel dat naar verwachting niet zo goed zal scoren). • Registreert de fysieke conditie van de bodem tijdens de visuele beoordeling, inclusief beelden. • Schrijft een plan van aanpak na de eerste visuele beoordeling, indien verbetermogelijkheden blijken uit het profiel, om de beworteling, de structuur, de storende lagen en de zuurstoftekorten te verbeteren. <p>* Deze criteria zijn niet van toepassing voor onbedekte, niet-grondgebonden teelt (bijv. teelt op substraat).</p>	MA
C.2.1.4		De teler hanteert een ruime rotatie voor aardappel of voldoet aan de minimale vereisten van groenbemesting na de oogst van aardappel en/of ui.	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Houdt een rotatie voor aardappel van minimaal 1:4 aan. • Houdt een registratie bij van de teeltschema's. <p>Indien niet mogelijk zal de teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij een teelt van 1:3 na de teelt van aardappel en/of ui een breed groenbemestermengsel zaaien (met minimaal 5 soorten en met minimaal 10% per soort in het mengsel). De groenbemester wordt uiterlijk eind september gezaaid en wordt pas na minimaal 5 maanden ingewerkt. OF • Bij een teelt van 1:3 na de teelt van aardappel en/of ui een rustgewas zaaien. <p>Datapunt: Registreer welke van bovenstaande opties uitgevoerd is.</p>	MA
C.2.1.5		Het teeltbedrijf beschikt over geschikte werktuigen om bodemverdichting te voorkomen.	<p>Het teeltbedrijf heeft:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor landbewerking minimaal één werktuig* dat is uitgerust met VF/IF-banden/rupsbanden of een drukwisselsysteem <p>Controleer de specificaties van werktuigen die gebruikt worden voor de landbewerking (eigen gebruik, loonwerk of huur).</p> <p>* Dit criterium is niet van toepassing voor werktuigen met <20 ton veldgewicht.</p>	MI

C.2.1.6		De teler voert jaarlijks een Nmin meting uit op een zand- of lössperceel.	<p>Het teeltbedrijf:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laat jaarlijks een Nmin meting door een hiervoor geaccrediteerd bedrijf uitvoeren. <p>Deze meting vindt plaats:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op één perceel, afhankelijk van de geaccrediteerde methode. • Op een diepte van 30-,60-, en 90cm. • Direct na de oogst. • Om na te gaan of er risico op nitraat uitspoeling is en dit risico te verkleinen. <p>Dit is een 0-meting waarna komend jaar een gezamenlijk plan ter reductie van nitraat uitspoeling gemaakt kan worden.</p>	MI
C.2.2		Bemesting		
C.2.2.1	 	De teler registreert de bemesting van gebruikte mest per teelt en gewas.	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Registreert het bemestingsgebruik per teelt en gewas en deelt dit via de BLONK tool • Ontvangt inzicht in zijn gebruik terug van de Ketenpartner zoals omschreven in beheerspunt A.2.5. 	MA
C.2.2.2		De teler gebruikt in de fruitteelt niet meer dan de maximale hoeveelheid korrel kunstmest.	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voert maximaal 125 kg N per ha aan via korrel kunstmest • Registreert de aanvoer van kunstmest in kg. • Kunstmest via fertigatie en bladbemesting tellen niet mee voor dit controlepunt. 	MA

C.2.2.3	 	De teler voorkomt overbemesting door stikstofhoudende meststoffen te beheersen.	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorgt voor een bemestingsadvies op basis van de combinatie van perceel, hoofdteelt en voorteelt door bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> - De bemesting aan te passen tijdens en vóór de teelt op basis van bodem- of gewasmonsters. Monsters worden minstens een keer per gewas en minstens een keer per jaar genomen, OF; - De bemesting aan te passen tijdens en vóór de teelt op basis van andere metingen (bijvoorbeeld teledetectie van chlorofyl). De gewassen worden minimaal één keer per jaar gemeten, OF; - De startgift aan te passen op basis van een Nmin bodemmonster en/of een algemeen bouwlandmonster met sporenelementen. Minstens één keer per jaar vooraf aan de teelt genomen. - Voor boomgaardfruit geldt: door de bemesting tijdens de teelt aan te passen op basis van bodem- of gewasmonsters. • Documenteert de resultaten van alle analyses. • Meet per gewas minimaal één keer per jaar, ook op uitspoeling. <p>De teler mag gebruik maken van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • NitraCheck of andere instrumenten die NH4 of NO3 meten. • Teledetectie als instrument. 	MA
---------	--	---	---	----

C.2.3		Groenbemester en rustgewassen		
C.2.3.1		De teler zaait groenbemester en/of rustgewassen.	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaait 50% van het Beter voor Natuur & Boer areaal op niveau van het teeltbedrijf in met groenbemester en/of rustgewassen • Bepaalt de verdeling van de groenbemester en/of rustgewassen. Daardoor kan er een andere verdeling worden gemaakt voor klei- en zandgrond. • Zaait onmiddellijk een groenbemester of een vanggewas (zonder bemesting) wanneer de oogst voor 1 oktober plaats vindt. De teler laat het gewas dan in de winter staan en past mechanische grondbewerking toe. • Maakt gebruik van rustgewassen, waaronder vezelgewassen (bijvoorbeeld; vlas- en hennepstro), peulvruchten (bijvoorbeeld; luzerne, erwten, tuinbonen, sojabonen), granen (bijvoorbeeld; tarwe, gerst, triticale, quinoa) en grassen. De GLB definitie voor rustgewas is hier niet van toepassing. • Mag in het najaar groenbemester gebruiken als via Boer en Bunder of bodemonderzoek kan worden aangetoond dat het bodemtype zware kleigrond is. <p>* Dit controlepunt geldt niet voor meerjarige gewassen op hetzelfde perceel (bijvoorbeeld asperges of boomgaardfruit) of voor onbedekte teelt op substraat.</p> <p>* Huur- en pachtpercelen zijn niet uitgezonderd van dit controlepunt.</p> <p>Bijlage: Groenbemers en rustgewassen.</p>	MA

C.2.4		Geïntegreerde gewasbescherming		
C.2.4.1	 	De teler dient een reductieplan in voor de milieubelastingspunten (MBP) bij de ketenpartner.	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Registreert gewasbeschermingsmiddelen en deelt deze met de ketenpartner. • Dient jaarlijks aan het begin van het groeiseizoen een reductieplan voor de MBP in bij de ketenpartner, uitgaande van een rollend jaargemiddelde. • Ontvangt een overzicht van zijn MBP met een samenvatting van de gemiddelde score van zijn eigen teelt. • Is niet verplicht een reductieplan op te stellen voor de MBP als er aantoonbaar geen gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt voor de teelt van het gewas. <p>De ketenpartner berekent alle MBP en koppelt deze terug aan de teler zoals in A.2.1.</p> <p>Bijlage: Alternatieve lijst</p>	MA
C.2.4.2		De teler registreert alle gebruikte gewasbeschermingsmiddelen en biociden.	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Registreert alle gebruikte gewasbeschermingsmiddelen en biociden inclusief een opsplitsing van teeltfase en reden van gebruik • Verstuurt de registratie jaarlijks na de teelt naar de ketenpartner. <ul style="list-style-type: none"> • Maakt een plan van aanpak om ziekten en plagen te voorkomen die leiden tot gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden bij de teelt. Hierin wordt aangegeven hoe het gebruik van middelen wordt voorkomen door: <ol style="list-style-type: none"> 1) Het uitvoeren van preventieve maatregelen (benoemen en uitvoeren) 2) Her-monitoring van de plaag/ziekte waartegen het product gebruikt zou worden, 3) Wanneer en in welke dosering het product wordt gebruikt en of het pleksgewijs kan worden toegediend om de plaag/ziekte te beheersen. <p>De ketenpartner analyseert het gebruik van de gewasbeschermingsmiddelen en koppelt deze terug zoals in A2.2.</p> <p><i>* N.v.t in 2024.</i></p>	MA

C.2.4.3	 	De teler registreert alle gebruikte ontsmettingsmiddelen	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Registreert alle gebruikte ontsmettingsmiddelen inclusief een opsplitsing van teeltfase en reden van gebruik • Verstuurde registratie jaarlijks na de teelt naar de ketenpartner. • Maakt een plan van aanpak om ziekten en plagen te voorkomen die leiden tot gebruik van ontsmettingsmiddelen bij de teelt. Hierin wordt aangegeven hoe het gebruik van middelen wordt voorkomen door: <ol style="list-style-type: none"> 1) Het uitvoeren van preventieve maatregelen (benoemen en uitvoeren) 2) Her-monitoring van de plaag/ziekte waartegen het product gebruikt zou worden, 3) Wanneer en in welke dosering het product wordt gebruikt en of het pleksgewijs kan worden toegediend om de plaag/ziekte te beheersen. <p>De ketenpartner analyseert het gebruik van de ontsmettingsmiddelen en koppelt deze terug. zoals in A.2.3.</p> <p>* N.v.t in 2024.</p>	MA
C.2.4.4	 	De teler mag geen gewasbeschermingsmiddelen toepassen die werkzame stoffen uit de verboden lijst bevatten.	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt geen gewasbeschermingsmiddelen die verboden werkzame stoffen bevatten zoals vermeld in de bijlage: Risico- en verboden stoffen. • Maakt melding voor het gebruik van stoffen waar "Meldplicht" achter staat, bij de ketenpartner via het doorvoor bestemde format. • Registreert de gebruikte gewasbeschermingsmiddelen. <p>De ketenpartner:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neemt onaangekondigd een willekeurig blad-/productmonster om te bevestigen dat de werkzame stoffen niet zijn gebruikt zoals in A.1.1. <p>Er is een "alternatieve lijst" beschikbaar voor alternatieve gewasbeschermingsmiddelen die gebruikt kunnen worden.</p> <p>Bijlage: Risico- en verboden stoffen Bijlage: Alternatieve lijst</p>	MA

C.2.4.5		De teler dient een reductieplan voor het gebruik van risicostoffen in bij de ketenpartner	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dient bij gebruik van risicostoffen een reductieplan in bij de ketenpartner voor het gebruik van stoffen met hoog risico . • Toont in de daaropvolgende jaren van deelname aan dat de geplande reductiepercentages voor het gebruik van risicostoffen zijn gerealiseerd. Indien een percentage lager is dan de streefwaarde, moet de teler dit onderbouwd hebben. • Actualiseert het reductieplan jaarlijks en stuurt dit voor het teeltseizoen naar de ketenpartner. • Gebruikt het format van het reductieplan dat beschikbaar is gesteld door de ketenpartner. <p>* N.v.t. als er geen gewasbeschermingsmiddelen van de hoog-ricolijst gebruikt worden.</p> <p>Bijlage: Risico- en verboden stoffen</p>	MA
C.2.4.6		De teler zal bij de teelt van paddenstoelen, witlof en bieslook geen gebruik maken van chemische-synthetische insecticiden.	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maakt geen gebruik van chemisch synthetische insecticiden. 	MI
C.2.4.7		De teler bouwt het gebruik van glyfosaat verder af.	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt maximaal 1 kg werkzame stof/ha/jaar per bedrijf voor Beter Voor gewassen. • Gebruikt maximaal 1,25 kg werkzame stof/ha/jaar per bedrijf voor Beter Voor boomgaardfruit. • Gebruikt geen glyfosaat op de erfverharding, in groenbemesting (alleen mechanische grondbewerking) en na de langste dag (21 juni) tot 30 november niet meer op de zwartstrook van fruitboomgaarden. 	MA

C.2.4.8	 	De teler maakt minimaal één keer per teelt gebruik van niet-chemische onkruidbestrijding.	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Past minimaal één keer per teelt niet-chemische onkruidbestrijding toe. • Gebruikt methoden zoals; de constructie van een vals zaaibed (zonder chemische verbranding); aanaarden en vermalen; schoffelen; eggen; heet water; bedekken met compost; • Legt bewijsstukken vast van niet-chemische onkruidbestrijding zoals; registratie, afbeeldingen of facturen. <p>* Bij akkerbouw geldt twee keer per teelt mits er sprake is van een rugopbouw in één keer.</p> <p>* Voor aardappelteelt alleen van toepassing als de rugopbouw niet in één werkgang of all-in-one pootgang plaatsvindt.</p> <p>* In geval van hardfruit is handmatig schoffelen niet toegestaan, en is alleen mechanisch schoffelen toegestaan.</p>	MA
C.2.4.9	 	De teler maakt gebruik van een Beslissing Ondersteunend Systeem (BOS) voor de volgende plagen en ziekten.	<p>Voor de volgende plagen en ziekten is een BOS nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor akkerbouw- en vollegrond geteelde groenten: Phytophthora en Alternaria; Rhizoctonia; wortelvlieg; aaltjes; bladvlekkenziekte en valse meeldauw in uien en sla. • Voor boomfruit, met ondersteuning van eigen weerpaal: fruitmot en schurft. • Voor groenten en fruit onder glas: verplichte monitoring van plaaginsecten (bijvoorbeeld via vangplaten of digitale systemen ter monitoring). <p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt een BOS als ondersteunend, maar niet als leidend, instrument om informatie in te winnen over de noodzaak en tijdsplanning van plantbescherming. • Gebruikt een goedgekeurde BOS. <p>Bijlage: Kader voor goede Beslissing Ondersteunende Systemen (BOS)</p>	MA

C.2.4.10		De teler monitort en registreert wekelijks in ieder geval één van de meest voorkomende plagen in de teelt	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan gebruik maken van vangplaten, monitoringdiensten of automatische monitoringapparatuur. • Voor open groente teelt geldt: Mag in samenwerking met omliggende teeltbedrijven, in een teeltgebied (binnen een straal van 20km) monitoren. • Akkerbouw: Monitort de plaag en gebruikt pas gecontroleerde chemicaliën nadat niet-chemische methoden en middelen zijn toegepast en de drempelwaarde is overschreden. • Bedekte teelt: Zet pas synthetische middelen in als uit het Integrated Pest Management (IPM) protocol, monitoring en tool box blijkt dat dit noodzakelijk is. • Registreert de wekelijkse acties. 	MI
C.2.4.11		De teler past niet-chemische plaagbestrijding toe.	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fruitteelt: Gebruikt een niet-chemische plaagbestrijding tegen Europese bloedluis, fruitspintmijt en roestmijt. • Fruitteelt: Gebruikt feromoonverwarring tegen fruitmot in appels en peren. • Fruitteelt: Gebruikt bij de teelt van aardbeien een niet-chemische bestrijding tegen trips. • Akkerbouw: Gebruikt een steriele insectenbestrijdingstechniek bij de bestrijding van uien- en bonenvlieg, afhankelijk van de beschikbaarheid van steriele mannetjes of toepassen van <i>Steinernema feltiae</i> of <i>Steinernema glaseri</i> tegen uienvlieg/bonenvlieg. • Vruchtgroenten: Gebruikt een niet-chemische bestrijding voor vier van de volgende plagen: spint, trips, luis, witte vlieg, (larven van) mineervlieg, rups, mot en galmijt. • Gebruikt bij voorkeur natuurlijke vijanden. • Demonstreert het gebruik van niet-chemische ongediertebestrijding via bijvoorbeeld; facturen en registratie. • Mag in geval van nood chemische correcties toepassen. Deze beslissing dient onderbouwd te zijn op basis van beelden van de impact van de plaag, op basis van advies van een externe partij of op basis van een BOS. <p>Bijlage: Goedgekeurde Beslissing Ondersteunende Systemen (BOS)</p>	MI

C.2.4.12		De teler maakt gebruik van een preventieve maatregel tegen schimmels in de teelt (pythium en phytophthora).	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Maakt een plan van aanpak voor preventieve maatregelen. • Neemt preventieve maatregelen zoals; monitoring, tijdige verwijdering van planten, tijdige vervanging van substraat of het inzetten van biologische fungiciden. 	MI
C.2.4.13		De teler beheerst nematoden.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Beheerst nematoden met behulp van achtereenvolgens: <ol style="list-style-type: none"> 1) Preventieve maatregelen en monitoring 2) Niet-chemische methoden en middelen 3) Gebruik van synthetische middelen als laatste redmiddel. • Stelt een plan van aanpak op en voert deze uit. 	MI
C.2.4.14		De teler beheerst ritnaalden.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Beheerst ritnaalden met behulp van achtereenvolgens: <ol style="list-style-type: none"> 1) Preventieve maatregelen en monitoring 2) Niet-chemische methoden en middelen (bijv. Tercol) 3) Gebruik van synthetische middelen als laatste redmiddel. • Stelt een plan van aanpak op en voert deze uit. 	MI
C.2.4.15		De teler maakt voor Beter Voor percelen geen gebruik van chemische bodemdesinfectie met metam-natrium.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Heeft sinds 2016 geen gebruik gemaakt van chemische bodemdesinfectie met metam-natrium. <p>* Niet van toepassing op recent aangekocht land.</p>	KO

C.2.5		Emissiereductie van gewasbeschermingsmiddelen		
C.2.5.1	 	De teler gebruikt alleen niet-chemische onkruidbestrijding op bestratingen.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt alleen niet-chemische onkruidbestrijding op bestratingen. • Maakt geen gebruik van schoonmaakazijn en chloor op bestratingen en erfverhardingen. 	MA
C.2.5.2	 	De teler gebruikt een robuuste, goedgekeurde driftreducerende spuittechniek.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Maakt gebruik maken van een spuittechniek met minstens 90% driftreductie • Maakt gebruik van technieken van de lijst met driftreducerende technieken (DRT), behalve de technieken die zijn geclassificeerd als driftreducerende doppen (DRD) 75% op de DRT-lijst. • Zal als gevolg: <ol style="list-style-type: none"> 1. investeren in andere technieken, en/of 2. gebruik maken van een loonwerker, en/of 3. bloeiende randen creëren met een breedte van drie meter naast alle waterlopen. <p>* DRT-lijst: https://iplo.nl/@185136/drt-lijst/</p>	MA
C.2.5.3		De teler gebruikt voor alle neerwaartse bespuitingen een verplichte GPS-sectieafsluiting.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt GPS sectie afsluiting voor neerwaartse bespuitingen. • Kan dit aantonen door: <ol style="list-style-type: none"> 1. De aanwezigheid van het instrument; 2. Een goedgekeurde offerte voor het instrument. 	MA

C.2.5.4		De teler voorkomt erfemissie van gewasbeschermingsmiddelen.	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voert een erfemissiescan uit (via: https://www.erfemissiescan.nl), stelt een verbeterplan op en voert deze uit, als op basis van de scan maatregelen getroffen moeten worden. • Laat een eerste nulmeting van de erfputmeting uitvoeren voorafgaand aan de eerste Beter Voor-audit. (deze specifieke activiteit is n.v.t. in 2024) • Laat in 2024 een (tweede) nulmeting uitvoeren. • Werkt met een app voor emissieprotocollen; zoals: (https://www.farmmaps.net/nl/Apps/Applicatie/emissieprotocollen). Met behulp van deze app kunnen telers (en hun adviseurs) hulp krijgen om een nagenoeg gesloten erf en perceel te ontwikkelen en dit aan te tonen. (Er is nog geen app voor hardfruit beschikbaar.) • Voor cellenteelt: Loost geen afvalwater direct op het oppervlaktewater, ook niet als dat is toegestaan volgens de wetgeving. • Voor cellenteelt: Voert periodieke controles uit om lekkages te voorkomen zoals blijkt uit het onderhoudsschema van de GLOBALG.A.P. IFA-standaard. <p>De ketenpartner coördineert de monsterneming van de erfputmeting en deelt de resultaten zoals omschreven in A.2.6.</p>	MA
C.2.5.5		De teler stoot geen emissies uit vanwege het correcte onderhoud van de zuiveringssystemen en de preventie van lekkages.	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toont aan dat periodieke maatregelen (volgens de standaarden van het Waterschap waar de teler zich in bevindt) worden uitgevoerd ter voorkoming en detectie van lekkages uit het afvoer- en bewateringssysteem. <p>Door bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wekelijkse metingen van elektrische geleidbaarheid (EC) in de afvoergoot, als de kas een afvoersysteem heeft, en/of; - Installatie van een flowalarm/bewaking van irrigatie/ fertigatie systemen, en/of; - Gebruik van "KasWaterWeter," en/of; - Installatie van een onderwater infraroodcamera in de sloot. <ul style="list-style-type: none"> • Registreert alle genomen acties. 	MA

C.2.5.6		<p>De teler bemonstert afvalwater van witlofpennen en bieslookpollen op onopgeloste stoffen en restanten van gewasbeschermingsmiddelen (geldt alleen voor telers van witlof en bieslook).</p>	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bemonstert het afvalwater dat vrijkomt bij het spoelen van witlofpennen en bieslookpollen op onopgeloste stoffen en restanten van gewasbeschermingsmiddelen. • Zie toolboxwater.nl voor opties. • Registreert de monsterwaarden. <p>Het afvalwater:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wordt niet geloosd op het oppervlaktewater als er >100 mg/l onopgeloste stoffen of >60 mg/l biochemisch zuurstofverbruik is. • Wordt tot een maximum van 300 mg/l geloosd op het vuilwaterriool. • Wordt bij waarden hoger dan de gestelde normen of wanneer er geen afvalwaterriool aanwezig is, afgevoerd via een langzaam helofytenfilter of uitgereden worden op een perceel met een OS-gehalte van >3%. • Wordt gezuiverd met een geschikte zuiveringstechniek bij concentraties gewasbeschermingsmiddelen >100xMTR mg/l. 	MA
C.2.6		Efficiënt watergebruik		
C.2.6.1		<p>De teler bepaalt de benodigde waterhoeveelheid bij irrigatie door vochtmetingen of een irrigatieplanner.</p>	<p>De vochtmetingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Worden uitgevoerd met behulp van BOS-systemen zoals; bodemsensoren, tensiometingen, waterpeilingen. <p>* Niet van toepassing op het moment direct na zaaien/planten. * De teler mag ook (gedeeld) lid zijn van watermeetdiensten in zijn regio.</p> <p>Bijlage: Goedgekeurde Beslissing Ondersteunende Systemen (BOS)</p>	MA

C.2.6.2	 	De teler registreert zijn waterverbruik vanuit bronnen en grondwater in de teelt.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Registreert het watergebruik vanuit bronnen en grondwater en dit via de BLONK tool. • Ontvangt inzicht in zijn gebruik terug van de Ketenpartner zoals omschreven in beheerspunt A.2.4. Dit wordt als 0-meting gebruikt voor een gezamenlijk plan naar de vermindering van watergebruik en het hergebruik van water.	MI
C.2.6.3		De teler heeft een regenwateropslag van minimaal 500 kuub/ha, om regenwater op te vangen.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Wordt vrijgesteld van deze eis wanneer dit aantoonbaar niet mogelijk is. • Is bij nieuwbouw verplicht aan deze maatregel te voldoen. 	MI
C.2.6.4		De teler recirculeert en/of zuivert het water 100% om gewasbeschermingsmiddelen niet in het oppervlaktewater te laten komen.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Recirculeert en/of zuivert 100% van het water. 	MI
C.2.6.5		Indien er op het teeltbedrijf water wordt gegeven anders dan ter bescherming tegen vorst of zonnebrand, wordt dat gedaan door middel van druppel irrigatie.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Past op minimaal 30% van zijn percelen waar water wordt gegeven, anders dan ter bescherming tegen vorst/zonnebrand, druppelirrigatie toe. * Uitzondering voor percelen met een watergift < 100 m3/ha. (10mm).	MI
C.2.6.6		De waterafgifte per beregeningsmoment is maximaal 20 mm.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Kan bij extreme weersomstandigheden aantonen waarom een hogere waterafgifte nodig was. • Registreert de waterafgifte per beregeningsmoment. 	MI
C.2.6.7		De teler loost geen drainwater op het oppervlaktewater.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Loost geen drainwater op het oppervlaktewater. • Maakt bij witlof en bieslook gebruik van een gesloten drainwateropvangsysteem. • Hergebruikt het drainwater waar mogelijk als gietwater. Indien dit niet mogelijk is, wordt het drainwater geloosd op het vuilwaterriool. 	MI

C.3		Verminderen van de impact op het klimaat		
C.3.1		Energie		
C.3.1.1		De teler reduceert de CO2-emissie footprint over het afgelopen jaar voor alle Beter Voor producten.	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontvangt via de ketenpartner een link waarmee de CO2-emissie berekend kan worden en vult deze in. De footprint wordt vastgelegd in kg CO2 per ton afgeleverd Beter Voor product. • Dient na invullen van de BLONK tool een CO2-reductieplan op te stellen. • Werkt elk jaar naar een verlaging van de CO2-footprint van het product. 	MA
C.3.1.2		De teler gebruikt 100% groene elektriciteit voor de productie van Beter voor Natuur & Boer gewassen.	<p>De groene energie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wordt gedefinieerd als elektriciteit gegenereerd door hernieuwbare energietechnieken zoals zonne-energie, windenergie, geothermische energie, biomassa en waterkracht. • Wordt gegenereerd door de teler of aangekocht worden bij derden. • Wordt bij voorkeur gekocht met Nederlandse oorsprong, anders Europees. <p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan aangekochte certificaten voor groene energie aantonen op naam van het bedrijf. • Berekent en documenteert het percentage groene energie en het productievolume op jaarbasis als de teler zelf de energie genereert. • Zorgt, indien er een warmtekrachtkoppelinginstallatie gebruikt wordt en er aanvullende elektriciteit aanschaf wordt, dat het aangekochte deel groene elektriciteit is. • Informeert de ketenpartner als er onvoldoende groene stroom beschikbaar is via het daarvoor bestemde format. • Ook van toepassing op uitbestede activiteiten, zoals de opslag van bewaarproducten. • Ook van toepassing op huur-, en pachtlocaties. 	MA

C.3.1.3		De teler wekt een groeiend gedeelte van zijn elektriciteitsverbruik zelf op met behulp van zonnepanelen en/of windturbines.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Wekt in 2025 tenminste 10% van het elektriciteitsverbruik zelf op met behulp van zonnepanelen en/of windturbines. • Documenteert duidelijk hoeveel elektriciteit er wordt opgewekt door zonnepanelen en/of windturbines. <p>* Deze eis is niet van toepassing als het dak van de huur- en pachtcellen aantoonbaar ongeschikt is voor het plaatsen van panelen en/of de verzekeraar dit niet dekt.</p>	MI
C.3.1.4	 	De teler maakt gebruik van 100% ledverlichting in gebouwen voor Beter voor Natuur & Boer producten (kantoren, stallen en andere gebouwen voor productbehandeling).	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Maakt gebruik van 100% ledverlichting in gebouwen voor Beter voor Natuur & Boer producten (kantoren, stallen en andere gebouwen voor productbehandeling). <p>* In het geval van bewaarcellen geldt een ingangsdatum van 1 januari 2025. * Er is geen uitzondering voor uitbestede activiteiten of gehuurde objecten.</p>	MI
C.3.1.5		De teler vervangt 50% SON-T verlichting (natriumlampen) in de kassen door ledverlichting met een aangepast spectrum voor het betreffende gewas met een benutting van minstens drie mmol/watt.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Zorgt dat eind 2024 minstens 50% van alle natriumlampen zijn vervangen in de kassen met ledverlichting die een aangepast spectrum hebben voor het betreffende gewas met een benutting van minstens drie mmol/watt. • Registreert het aantal branduren van ledverlichting voor de berekening van het percentage. <p>* Niet van toepassing als de teler geen kunstverlichting gebruikt. * Deze vereiste heeft betrekking op het gehele bedrijf waar de audit gehouden wordt.</p>	MA
C.3.1.6		De teler gebruikt frequentieomvormers op alle ventilatoren en pompen.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Zorgt voor frequentieomvormers op alle ventilatoren en pompen als dit het energieverbruik vermindert. 	MI
C.3.1.7		De teler isoleert alle leidingen.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Zorgt voor geïsoleerde leidingen. 	MI

C.3.1.8		De teler stelt een energiebesparingsplan op met concrete doelen voor 2, 5 en 10 jaar.	De teler: • Stelt een energiebesparingsplan op met concrete doelen voor 2, 5 en 10 jaar. Met als vereisten toepassingen van Het Nieuwe Telen.	MA
C.4		Aanvullende beheersmaatregelen (vrije keuze maatregelen)		
C.4.1	 	De teler moet aanvullende keuzemaatregelen selecteren en implementeren.	De teler: • Selecteert in het eerste jaar van deelname minimaal drie aanvullende keuzemaatregelen. • Kiest na het eerste jaar jaarlijks minimaal één extra aanvullende keuzemaatregel. • Mag bedrijfsspecifieke maatregelen toepassen, indien goedgekeurd door de ketenpartner en het plantaardig expertteam van de stichting. • Kan één extra keuzemaatregel per jaar voorstellen die niet op de goedgekeurde lijst staat. • Toont de implementatie van de maatregelen aan die in het voorgaande jaar van deelname zijn geselecteerd.	MA

BETER VOOR NATUUR & BOER ADD-ON

Scope teeltbedrijf met betrekking tot Beter voor Natuur & Boer gewas

Cultivatie:

Non-covered: Vegetables / Volle grond

Non-covered: Fruits / Fruitteelt

Covered: Green houses / Bedekte teelt

Covered: Cell cultivations / Cellenteelt

N°	Cultivatie	Beheerspunten	Vereisten	Sanctie
Beter Voor - Boer				
D.1		Goed werkgeverschap		
D.1.1	 	De teler is, bij meer dan drie medewerkers, in het bezit van een GRASP add-on.	De GRASP add-on zal: <ul style="list-style-type: none">• Het nalevingsniveau "volledige naleving" hebben voor de GRASP-add-on v1.3 , of;• Het nalevingsniveau "gecertificeerd" hebben voor de GRASP-add-on v2.0.• Vervangen mogen worden door een geldig Fair Produce of Sedex certificering indien er geen GRASP beschikbaar is. Auditkosten kunnen in overleg bij de ketenpartner gedeclareerd worden.	MA

D.1.2	 	De teler maakt gebruik van Stichting Normering Arbeid (SNA)- gecertificeerde uitzendbureaus.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Kan een geldig SNA-certificaat tonen van ieder uitzendbureau dat ingehuurd wordt voor personeel (www.normeringarbeid.nl). 	MA
D.1.3.	 	De teler beschikt over een actueel en geverifieerd overzicht van de gehuisveste medewerkers.	Het overzicht zal: <ul style="list-style-type: none"> • Het aantal gehuisveste medewerkers en hun namen registreren. • Actueel en geverifieerd zijn. • Van het huidige seizoen zijn. Wanneer de Beter Voor audit buiten het seizoen plaatsvindt, dan wordt het overzicht van het vorige seizoen gebruikt. <p>* Dit beheerspunt is niet van toepassing als het teeltbedrijf in het bezit is van een geldig Fair Produce audit rapport.</p>	MA

D.1.4		<p>De huisvesting die aan werknemers wordt aangeboden, is AKF of SNF gecertificeerd, zoals weergegeven op de website van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stichting Normering Flexwonen (SNF, https://www.normeringflexwonen.nl/register) OF • Agrarisch Keurmerk Flexwonen (AKF, https://werkgeverslijn.nl/register/) 	<p>Indien certificering via SNF en AKF niet mogelijk is (zie onder [*]) en er wel huisvesting wordt aangeboden door de teler zal de auditor de huisvesting controleren op de volgende punten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er dient een actueel overzicht van de huisvestingslocaties aanwezig te zijn met per locatie het aantal slaapkamers en het aantal personen. • Er dient een actueel overzicht aanwezig te zijn van medewerkers per huisvestingslocatie. • De verblijven dienen in voldoende staat te verkeren o.g.v. onderhoud, hygiëne, comfort en veiligheid. • In slaapkamers mogen maximaal 2 mensen slapen. • Er is minimaal 1 toilet en 1 douche beschikbaar per 8 personen. <p>In geval van mobiele huisvesting:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Huisvesting is maximaal 4 maanden bewoond in de periode tussen 15 maart tot 15 oktober, tenzij de werkzaamheden vanwege klimatologische omstandigheden langer duren of eerder beginnen. • Toercaravans worden door maximaal 2 mensen bewoond. Tenten zijn niet toegestaan als mobiele huisvesting. • Er is een verwarmde ruimte voor eten en ontspanning beschikbaar. <p>(*) Certificering via SNF is niet mogelijk in geval van minder dan 4 aangesloten weken huisvesting per jaar.</p> <p>(*) Certificering via AKF is niet mogelijk indien teler zowel huisvesting biedt aan werknemers in eigen dienst als aan werknemers die in dienst zijn bij een uitzendbureau of payrollbedrijf.</p> <p>Auditkosten voor bovenwettelijke certificeringen mogen gedeclareerd worden bij de ketenpartner.</p>	MA
-------	---	--	---	----

D.1.5	 	<p>De teler is in het bezit van een vergunning wanneer deze volgens de gemeente benodigd is voor het huisvesten van medewerkers.</p>	<p>De vergunning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Is geldig voor de gemeente waarin de huisvesting plaats vindt. <p>De accommodatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Is in overeenstemming met de vergunning. 	MA
D.1.6	 	<p>De teler zorgt dat de kosten van de accommodatie niet hoger zijn dan 20% van het wettelijk brutominimumloon.</p>	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geeft inzicht in de loonstroken zodat er kan worden gecontroleerd of de kosten van de accommodatie niet hoger zijn dan 20% van het wettelijk brutominimumloon dat van toepassing is op desbetreffende medewerker. <p>Dit beheerspunt is niet van toepassing wanneer medewerkers gecontracteerd zijn via een uitzendbureau, omdat het voor hen is opgenomen in de SNA-standaard (zie beheerspunt D.1.2.).</p>	MA

BETER VOOR NATUUR & BOER ADD-ON

Scope keuze maatregelen voor teeltbedrijf m.b.t. Beter voor Natuur & Boer gewas

Cultivatie:

Non-covered: Vegetables / Volle grond

Non-covered: Fruits / Fruitteelt

Covered: Green houses / Bedekte teelt

Covered: Cell cultivations / Cellenteelt

N°	Cultivatie	Beheerspunten	Vereisten
Beter Voor - Keuzemaatregelen			
K.1		Biodiversiteit	
K.1.1		Groene elementen	
K.1.1.1	 	De teler maakt een extra bloemenrand.	De teler: <ul style="list-style-type: none">• Maakt een extra brede perceelrand met een mengsel van vaste bloeiende planten, deze rand heeft een minimale breedte van 9m, of;• Vult het aantal perceelranden/bloeiende windhagen aan ten opzichte van de verplichte maatregel in Beter Voor - Natuur C.1.2, of;• Zait een doorlopend perceel van minstens 0,5 hectare in met een inheems mengsel van vaste bloeiende planten.

K.1.1.2	 	De teler heeft of plant een rij bomen of heggen op het erf	De bomenrij: <ul style="list-style-type: none"> • Heeft een minimale lengte van 15 meter, dit kan verdeeld zijn in 2 x 7,5 meter. • Bevat alleen inheemse boomsoorten.
K.1.1.3	 	De teler heeft een groen, bloeiend dak.	Het dak: <ul style="list-style-type: none"> • Is groen en kan in bloei komen. • Is voor minimaal 25m2 groen bedekt. De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Kan de bloei tijdens de audit aantonen aan de hand van foto's.
K.1.1.4		De teler zaait een inheems gras-kruident mengsel in rond de kas.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Maait het gras-kruidentmengsel eerst na de bloeitijd (na 1 juli) zodat de kruiden zaad kunnen zetten. • Maait voor de tweede keer in september/oktober • Het gras-kruidentmengsel word gemaait en afgevoerd om woekeren te voorkomen.
K.1.1.5	 	De teler maait de grasstroken tussen de gewassen en/of bomenrijen.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Maait de grasstroken tussen de gewassen om en om (de ene rij wel, de andere rij niet) indien volle grond teelt plaats vindt, OF; • Maait de grasstroken tussen de bomenrijen om en om (de ene rij wel, de andere rij niet) indien fruitteelt plaats vindt.

K.1.1.6	 	De teler plant inheemse bodembedekkende planten aan de rand van de waterbassins.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Plant inheemse bodembedekkende planten aan de rand van waterbassins.
K.1.1.7	 	De teler maakt een plan om de natuurlijke elementen van het bedrijf aan te sluiten op de natuurlijke elementen van de omgeving.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Maakt een plan om de natuurlijke elementen van het bedrijf aan te sluiten op de natuurlijke elementen van de omgeving. • Met huur- en lease percelen maakt een plan om de natuurlijke elementen op het huurperceel aan te laten sluiten op aangrenzende percelen en sloten. • Herziet het plan jaarlijks. • Voert het plan binnen 5 jaar uit.
K.1.1.8	 	Op het teeltbedrijf is minimaal 5% van het totale oppervlak een natuur- of landschapselement.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Maakt op het teeltbedrijf een oppervlakte van minimaal 5% een natuur- of landschapselement.
K.1.1.9	 	De teler zorgt voor een diversiteit in gewassoorten.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Heeft op minimum niveau 4 gewassen met een gelijk oppervlak als vergelijk. • Heeft op medium niveau 6 gewassoorten met een gelijk oppervlak als vergelijk • Heeft op hoog niveau 9 gewassen met een gelijk oppervlak als vergelijk. <p>Op het teeltbedrijf zijn per kalenderjaar minimaal 6 gewassen met een gelijk oppervlakte.</p>

K.1.2		Blauwe elementen	
K.1.2.1	 	De teler maakt gebruik van ecologische slootreiniging en aangepast maaibeheer rondom sloten.	<p>De teler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maakt gebruik van ecologische slootreiniging met een halfopen slootbak. • Maait het gras aan de slootkant in fasen • Laat 25% van het gras rond de slootkant jaarrond staan. <p>* Als slootbeheer niet in eigen beheer wordt uitgevoerd, is een verklaring van, of een overeenkomst met het Waterschap aanwezig, waarmee u kunt aantonen dat het waterschap de slootkanten in fasen maait ook acceptabel.</p>
K.1.2.2	 	De teler legt een natuurvriendelijke oever aan.	<p>De natuurvriendelijke oever:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Is minstens 100 meter lang. • Heeft een geleidelijke overgang van bodem naar sloot, waarbij minstens 1 meter van de helling onder water staat. • Heeft een horizontale hellingslengte die minstens twee keer zo lang is als de hoogte van de helling.
K.1.2.3	 	De teler legt een vijver aan.	<p>De vijver:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Is minimaal 1 meter diep • Heeft een minimaal oppervlak van 25m².

K.1.3		Dekaarde voor paddenstoelen	
K.1.3.1		De teler gebruikt veenvervangers in de dekaarde voor paddenstoelen.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Vervangt minstens 30-50% van het veen in dekaarde met veenvervangers.
K.2		Weerbare en gezonde bodem	
K.2.1		Preventie van bodemverdichting	
K.2.1.1	 	De teler maakt gebruik van vaste rijpaden.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Maakt gebruik van vaste rijpaden op percelen waar Beter Voor producten worden geteeld • Voert alle werkzaamheden uit op deze zelfde paden.
K.2.1.2	 	De teler gebruikt geen of minimale grondbewerking op Beter voor percelen.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Voert geen of minimale grondbewerking uit op Beter Voor percelen. • Voert alleen op de bovenste 15 cm grondbewerking uit.
K.2.1.3		De teler gebruikt groenbemester als rustgewas.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt groenbemester als rustgewas • Maait het rustgewas, of hakselt het om na 1 juli. • Strooit het product uit over gewassen als aardappel en kool.
K.2.2		Bodemkwaliteit	
K.2.2.1	 	De teler handhaaft een positieve organische stofbalans op bedrijfsniveau.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Handhaaft een positieve organische stofbalans op het teeltbedrijf.

K.2.2.2		De teler zet een ruime rotatie in voor koolteelt	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Handhaaft een rotatie van minimaal 1:3 voor koolteelten.
K.2.2.3		De teler zet een ruime rotatie in voor aardappelteelt.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Handhaaft een rotatie van minimaal 1:5 voor aardappel.
K.2.2.4	 	De teler zorgt voor een optimale bemesting op het bedrijf.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Stelt samen met een adviseur en met behulp van NDICEA (https://louisbol.nl/ndicea) een bemestingsplan op. • Neemt een Nmin monster bij aanvan van het teeltseizoen. • Bespreekt de resultaten met de adviseur, waarbij wordt beoordeeld of de resultaten in lijn van verwachting zijn. • Past waar nodig het bemestingsplan aan. • Maakt hiervoor ook gebruik van de gegevens van 3 voorgaande jaren. <p>Het advies:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legt nadruk op het stikstof en koolstofmodel • Geeft ook inzicht in de fosfaatbalans.
K.2.2.5		De teler zet een ruime rotatie in voor uienteelt.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Handhaaft een rotatie van minimaal 1:8 voor uien.
K.2.2.6	 	De teler maakt gebruik van autonome robots bij de bewerking van het land.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Maakt gebruik van autonome robots.

K.2.2.7	 	De teler verlaagt de kunstmest gift.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Zet stikstofbindende bacteriepreparaten (bijv. <i>Mathylobacterion symbioticum</i>) in samen met een verlaging van de kunstmestgift, of; • Maakt gebruik van Vital Fluid.
K.2.2.8		De teler maakt gebruik van drempels tussen ruggen en bedden.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt drempels tussen ruggen/bedden.
K.2.2.9		De teler plaatst infiltratiegreppels.	De greppels: <ul style="list-style-type: none"> • Zijn geplaatst aan het eind van de rijen • Liggen parallel aan de sloot • Liggen dwars op de rijen/ruggen/bedden. • Zijn begroeid met groenbemester, gras, granen of akkerrandmengsel.
K.2.3		Water	
K.2.3.1	 	De teler heeft een peilgestuurde drainage om water vast te houden.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Installeert peilgestuurde drainage om water vast te houden door de drainagehoogte van het perceel te bepalen en voorkomt hierdoor onnodige drainage van water. • Volgt een training of maakt afspraken met het Waterschap over de wijze waarop het waterniveau optimaal geregeld kan worden om dehydratie en weglekken van nutriënten te voorkomen. <p>Van toepassing op: Bodems waar geen kleilaag is op drainagediepte (ca. -1m) en doorsijpeling op het perceel minder is dan 0,5 mm/dag.</p>
K.2.3.2	 	De teler gebruikt meer regenwater.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt minstens 70% regenwater op de volledige waterbenodigdheid.

K.2.3.3		De teler bepaald de irrigatie in open teelt door gebruik te maken van systemen.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Irrigeert in het open veld door middel van: een berekeningsboom, druppelirrigatie, leidingsysteem met sproeidoppen en cirkel- en zwenksproeier.
K.2.3.4	 	De teler hergebruikt het waswater op het bedrijf.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Herbruikt het waswater op het bedrijf indien er voldoende kwaliteit en volume is. • Gebruikt hiervoor een eigen was-/sorteerleiding en zuivert het water zo nodig.
K.2.3.5		De teler gebruikt een robuuste driftreducerende spuittechniek	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Maakt gebruik van een robuuste driftreducerende spuittechniek uit de DRT-lijst. • De bovenste drie opties uit de DRT lijst zijn niet voldoende.
K.2.3.6	 	De teler heeft een wasplaats voor het reinigen van de spuit	De wasplaats: <ul style="list-style-type: none"> • Heeft een opvangpunt met een afgesloten vloer • Heeft een zuivering via bijvoorbeeld een fytobak, biofilter, heliosec of REM-drogen.

K.2.3.7	 	De teler werkt aan onder- of bovengrondse opslag voor hemelwater.	De opslag: <ul style="list-style-type: none"> • Moet voldoende zijn voor minimaal 10% van de jaarlijkse irrigatie • Kan bestaan uit bijvoorbeeld samengestelde drainage, bassin of in een zoetwaterbel.
K.2.3.8	 	De teler gebruikt bij beregening meer regenwater.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Heeft een onder- of bovengrondse opslag voor regenwater.
K.2.3.9	 	De teler heeft een samenwerking met waterschap.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Toont overleg met de Waterschappen aan door gespreksnotities over de aanleg in de daarop volgende jaren. • Houdt bijvoorbeeld in overleg met de Waterschappen water vast met boerenstuwen.
K.2.4		Geïntegreerde plaagbestrijding	
K.2.4.1	 	De teler gebruikt niet-chemische bestrijding voor bovengrondse ziekten en plagen.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt niet-chemische bestrijding voor bovengrondse ziekten en plagen. • Aanvullend op de vereisten in het schema <p>* Bijvoorbeeld Akkerbouw: Amistar vervangen door Serenade bij Rhizoctonia en de inzet van nematoden of de kevermepper tegen Colorado kevers.</p>

K.2.4.2	 	De teler gebruikt geen chemische bestrijding tegen bodemgebonden ziekten en plagen.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt geen chemische bestrijdingsmiddelen tegen bodemgebonden ziekten en plagen.
K.2.4.3	 	De teler gebruikt geen chemische gewasbeschermingsmiddelen tegen ten minste twee categorieën.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt geen chemische gewasbeschermingsmiddelen tegen ten minste twee categorieën uit de categorieën: fungiciden, herbiciden en insecticiden. • Gebruikt bijvoorbeeld alleen chemische insecticiden.
K.2.5		Precisielandbouw	
K.2.5.1	 	De teler maakt gebruik van precisie-bemesting.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Past precisie-bemesting toe door bemesting te baseren op een bodemscan. • Past de bodemscan toe op locatie specifieke basis. <p>* Bijvoorbeeld het verspreiden van compost en kalk op basis van een bodemscan.</p>

K.2.5.2	 	De teler maakt gebruik van precisie-gewasbescherming.	De teler past precisie gewasbescherming toe door: <ul style="list-style-type: none"> • Secties uit te sluiten • Sensor bestuurde, locatie specifieke en locatie per locatie toepassingen.
K.2.5.3	 	De teler maakt gebruik van precisie-irrigatie.	De teler past precisie irrigatie toe door: <ul style="list-style-type: none"> • Watergift met minimale overlapping en optimale irrigatie binnen een perceel toe te passen. <p>* Bijvoorbeeld met behulp van Raindancer of een soortgelijke app.</p>
K.3		Verminderen van de impact op het klimaat	
K.3.1		Energie besparen	
K.3.1.1	 	De teler genereert minstens 50% van de totale energiebehoefte met behulp van zonnepanelen, een kleine windmolen of een windturbine.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Genereert minstens 50% van de totale energiebehoefte met behulp van zonnepanelen, een kleine windmolen of een windturbine.

K.3.1.2	 	De teler maakt gebruik van een energie-efficiënt koel- of opslagsysteem.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Maakt gebruik van een energie-efficiënt koel- of opslagsysteem. Door bijvoorbeeld: Warmte/koude opslag, warmtepomp, warmteterugwinning of koelen met een condensor-sensor-drukregeling.
K.3.1.3		De teler maakt gebruik van CO2 van derden in de kassen.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Maakt gebruik van CO2 van derden in kassen.
K.3.1.4		De teler maakt gebruik van restwarmte van de industrie in de kas.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Maakt gebruik van industriële restwarmte in de kas.
K.3.1.5		De teler doet aan ontvochtiging met latente warmteterugwinning in de kas.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt ontvochtiging met latende warmteterugwinning in de kas.
K.3.1.6		De teler plaatst een tweede (of derde) energiescherm in de kas.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Plaatst een tweede of derde energiescherm in de kas.
K.3.1.7		De teler heeft een energie -efficiënt klimaatsysteem in de cellenteelt	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Heeft een energie-efficiënt klimaatsysteem in de cellenteelt door bijvoorbeeld: beheersing van vochttekort, zuurstof gecorrigeerde max. CO2 limiet, inblaasvochtregeling of warmte-, vocht-, CO2 meetsysteem.

K.3.1.8		De teler heeft energie-efficiënte verwarmingsketels in de cellenteelt.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Heeft een energie-efficiënte verwarmingsketels in de cellenteelt, met hoog rendement of HR-cascade.
K.3.1.9		De teler heeft een energie-efficiënte koeling in de cellenteelt.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Heeft een energie efficiënte koeling in de cellenteelt met grondwater of bedkoeling.
K.3.1.10		De teler maakt gebruik van timers om de behoefte aan licht te regelen.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Maakt gebruik van timers om de behoefte aan licht te regelen waar licht nodig is. <p>Bijvoorbeeld voor exotische paddenstoelen.</p>
K.3.1.11		De teler gebruikt schermen tegen uitstraling.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt schermen tegen uitstraling om gewas actief te houden en energie te besparen. • Doet dit aan de hand van een netto stralingsmeter in de kas. <p>Vruchtgroenten telers zijn uitgezonderd voor deze keuzemaatregel omdat dit voor hen verplicht is.</p>
K.3.1.12		De teler teelt op basis van temperatuur/lichtverhouding.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Teelt op basis van een temperatuur/lichtverhouding.
K.3.1.13		De teler maakt gebruik van een gewascondensatiemodule.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Maakt gebruik van een gewascondensatiemodule om de teler te waarschuwen in te grijpen als er risico op gewascondensatie optreedt.
K.3.1.14		De teler past de cursus Het Nieuwe Telen toe.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Maakt gebruik van meetboxen op gewasniveau en boven het scherm. • Gebruikt een straling- (lieft PAR) en pyrgeo- meter boven het dak om uitstraling te bepalen. • Gebruikt een vochtmeter voor de buitenlucht, boven het scherm en op plantniveau.

K.3.2	Voorbereiding klimaatneutraal telen		
K.3.2.1	 	De teler elektrificeert bedrijfsmatige voertuigen en apparatuur.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Elektrificeert bedrijfsmatige voertuigen en apparatuur. • Doet dit in combinatie met het genereren van eigen wind-of zonne-energie.
K.3.2.2	 	De teler heeft een constructie van geothermische energiecentrales.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Heeft een constructie van geometrische energiecentrales.
K.3.2.3	 	De teler stapt over naar een verwarmingssysteem met lage temperatuur.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Stapt over naar een verwarmingssysteem met lage temperatuur. • Doet dit in combinatie met een warmte/koude opslag, warmtepomp en/of gebruik van industriële restwarmte.

K.3.2.4	 	De teler heeft tractoren die rijden op groene waterstof.	Tractoren: <ul style="list-style-type: none"> • Rijden op groene waterstof.
K.4		Overige maatregelen	
K.4.1		De teler herwaardeert de organische reststroom. 100% van de afvalstoffen van paddenstoelenteelt wordt als hernieuwbare grondstof gebruikt.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Herwaardeert de organische reststroom. • Zal 100% van de afvalstoffen van de paddenstoelenteelt als hernieuwbare stof hergebruiken. <p>* Vanaf 2025 verplicht voor paddenstoelenteelt.</p>
K.4.2	 	De teler experimenteert met andere duurzame grondstoffen.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Experimenteert met andere duurzame grondstoffen.
K.4.3		De teler onderzoekt mogelijkheden ter vervanging van turf en veen.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Doet onderzoek naar mogelijkheden ter vervanging van turf en veen. • Vraagt voor de CO2 uitstoot van substraten een LCA-berekening op (bijvoorbeeld via Blonk). • Wijst enkele bedrijven aan waar testen kunnen worden uitgevoerd.

K.4.4	 	De teler doet mee aan de ECO-regeling.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Doet mee aan de ECO-regeling • Heeft hiervoor minimaal het aantal punten voor brons behaald.
K.4.5		De teelt van exotische paddenstoelen is volledig circulair	Het teeltbedrijf: <ul style="list-style-type: none"> • Zorgt dat de teelt van exotische paddenstoelen volledig circulair is.
K.4.7		De teler zoekt samen met de ketenpartner naar nieuwe soorten duurzaam substraat.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Onderzoekt in samenwerking met de ketenpartner duurzamere vormen van substraat. • Maakt aan de hand hiervan een plan om ongewenste versies uit te faseren.
K.4.8		De teler werkt aan een wijze om minder aan afval in hulproducten tijdens de teelt te produceren.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Werkt aan een wijze om minder teeltafval te produceren zoals bijvoorbeeld plastic of elastiek.
K.4.9	 	De teler herwaardeert reststromen van oud plantmateriaal.	De teler: <ul style="list-style-type: none"> • Herwaardeert reststromen van oud plantmateriaal.

Annex – premie per eenheid

BV SUB CATEGORIE	KG/ST	tarief per KG/ST v.2.0
AARDAPPEL	KG	€ 0.055
AARDBEI BELICHT	KG	€ 0.059
AARDBEI ONBELICHT	KG	€ 0.047
AARDBEI STELLINGEN	KG	€ 0.085
AARDBEI VOLLE GROND	KG	€ 0.169
ANDIJVIE	KG	€ 0.081
ASPERGE	KG	€ 0.223
AUBERGINE	ST	€ 0.009
BABY LEAF	KG	€ 0.171
BABY LEAF	KG	€ 0.283
BASILICUM WATERTEELT	KG	€ 0.431
BASILICUM	KG	€ 0.431
BATAVIA SLA	KG	€ 0.113
BLAUWE BES	KG	€ 0.341
BLEEKSELDERIJ	ST	€ 0.051
BLOEMKOOL	ST	€ 0.113
BLOEMKOOL KLEIN	ST	€ 0.091
BLOEMKOOL MINI	ST	€ 0.075
BOERENKOOL	KG	€ 0.113
BOSPEEN KG	KG	€ 0.050
BOSPEEN ST	ST	€ 0.057
BOSPEEN	ST	€ 0.057
BOTERSLA	KG	€ 0.113
BRAAM BELICHT	KG	€ 0.065
BRAAM FRUIT BUITEN	KG	€ 0.088

BRAAM ONBELICHT	KG	€ 0.064
BRAAM	KG	€ 0.064
BROCCOLI	KG	€ 0.226
BUNDELZWAM	KG	€ 0.153
CAVOLO	KG	€ 0.226
CHAMPIGNONS WIT	KG	€ 0.006
CHINESE KOOL AH	ST	€ 0.054
CHINESE KOOL VZ	KG	€ 0.063
CONFERENCE	KG	€ 0.121
COURGETTE ONBELICHT	ST	€ 0.006
COURGETTE VOLLE GROND	ST	€ 0.013
COURGETTE	ST	€ 0.013
COX	KG	€ 0.169
DELCORF	KG	€ 0.135
DOYENNE DU	KG	€ 0.178
EIKENBLADSLA	KG	€ 0.113
ELSTAR	KG	€ 0.097
EXPEDITION	KG	€ 0.113
FRAMBOOS BEDEKT ONBELICHT	KG	€ 0.093
FRAMBOOS BUITEN	KG	€ 0.123
FRAMBOOS	KG	€ 0.123
GIESER	KG	€ 0.169
GOUDREINETTE	KG	€ 0.103
IJSBERGSLA	ST	€ 0.033
JONAGOLD	KG	€ 0.064
JUNAMI	KG	€ 0.121
KASTANJECHAMPIGNONS	KG	€ 0.007

KERS	KG	€ 0.271
KNOFLOOK	KG	€ 0.189
KNOLSELDERIJ	KG	€ 0.031
KOMKOMMER BELICHT	ST	€ 0.002
KOMKOMMER ONBELICHT	ST	€ 0.003
KOMKOMMER SNACK BELICHT	KG	€ 0.014
KOMKOMMER SNACK ONBELICHT	KG	€ 0.015
KONINGOESTERZWAM	KG	€ 0.034
KOOLRAAP	KG	€ 0.040
KOOLRABI	ST	€ 0.023
KROPSLA	ST	€ 0.051
KRULPETERSELIE	KG	€ 0.189
LENTEUI	KG	€ 0.032
LITTLE GEM	ST	€ 0.028
MAIS	ST	€ 0.057
MUSKAATPOMPOEN	KG	€ 0.091
OESTERZWAM	KG	€ 0.034
PAKSOI BEDEKTE TEELT	ST	€ 0.032
PAKSOI VOLLE GROND	ST	€ 0.057
PAKSOI	ST	€ 0.057
PAPRIKA GROEN	KG	€ 0.015
PAPRIKA ROOD/GEEL	KG	€ 0.017
PAPRIKA SNACK	KG	€ 0.029
PASTINAAK	KG	€ 0.075
PEPER	KG	€ 0.034
POSTELEIN	KG	€ 0.342
PREI KORT AH	ST	€ 0.019

PREI LANG VZ	KG	€ 0.035
PREI VERSPAKKET	ST	€ 0.019
PRUIM	KG	€ 0.226
RAAPSTEEL	KG	€ 0.342
RABARBER	KG	€ 0.078
RADICCHIO	KG	€ 0.113
RADIJS AH	ST	€ 0.004
RADIJS VZ	KG	€ 0.024
RADIJS	KG	€ 0.024
RETTICH	KG	€ 0.075
RODE BES	KG	€ 0.307
RODE KOOL	KG	€ 0.032
ROMAINE SLA	ST	€ 0.045
ROYAL GALA	KG	€ 0.097
RUCOLA	KG	€ 0.283
SHANGHAI PAKSOI	ST	€ 0.026
SHIITAKE	KG	€ 0.021
SJALOT	KG	€ 0.050
SNIJBOON	KG	€ 0.126
SNIJSELDERIJ	KG	€ 0.113
SPERZIEBOON	KG	€ 0.201
SPINAZIE	KG	€ 0.226
SPITSKOOL	KG	€ 0.041
SPRANK	KG	€ 0.094
SPRUIT	KG	€ 0.162
SPRUIT GESCHOOND	KG	€ 0.162
TOMAAT CHERRY BELICHT	KG	€ 0.014

TOMAAT CHERRY ONBELICHT	KG	€ 0.011
TOMAAT SNOEP BELICHT	KG	€ 0.014
TOMAAT SNOEP ONBELICHT	KG	€ 0.015
TOMAAT TROS/LOS/VLEES BELICHT	KG	€ 0.008
TOMAAT TROS/LOS/VLEES ONBELICHT	KG	€ 0.008
UI GEEL PLANT	KG	€ 0.034
UI GEEL ZAAI	KG	€ 0.029
UI ROOD PLANT	KG	€ 0.046
UI ROOD ZAAI	KG	€ 0.036
VENKEL	ST	€ 0.038
WASPEEN	KG	€ 0.038
WINTERPEEN BEWAAR	KG	€ 0.025
WINTERPEEN PER STUK	ST	€ 0.005
WINTERPEEN VROEG	KG	€ 0.054
WITLOF	KG	€ 0.023
WITLOF SCHAAL	ST	€ 0.003
WITTE KOOL	KG	€ 0.032
ZOETE PUNT PAPRIKA	ST	€ 0.006
BIET	KG	€ 0.045
PLATTE PETERSELIE	KG	€ 0.453
TIJM	KG	€ 0.453
ITALIAANSE KRUIDEN	KG	€ 0.453
OREGANO	KG	€ 0.453
ROZEMARIJN	KG	€ 0.453
SALIE	KG	€ 0.453
DRAGON	KG	€ 0.453
KERVEL	KG	€ 0.453

BIESLOOK	KG	€ 0.257
DILLE BEDEKTE TEELT	KG	€ 1.026
KORIANDER BEDEKTE TEELT	KG	€ 1.026
MUNT BEDEKTE TEELT	KG	€ 1.026
DILLE VOLLE GROND	KG	€ 0.453
KORIANDER VOLLE GROND	KG	€ 0.453
MUNT VOLLE GROND	KG	€ 0.453
DILLE	KG	€ 0.570
KORIANDER	KG	€ 0.520
MUNT	KG	€ 0.580